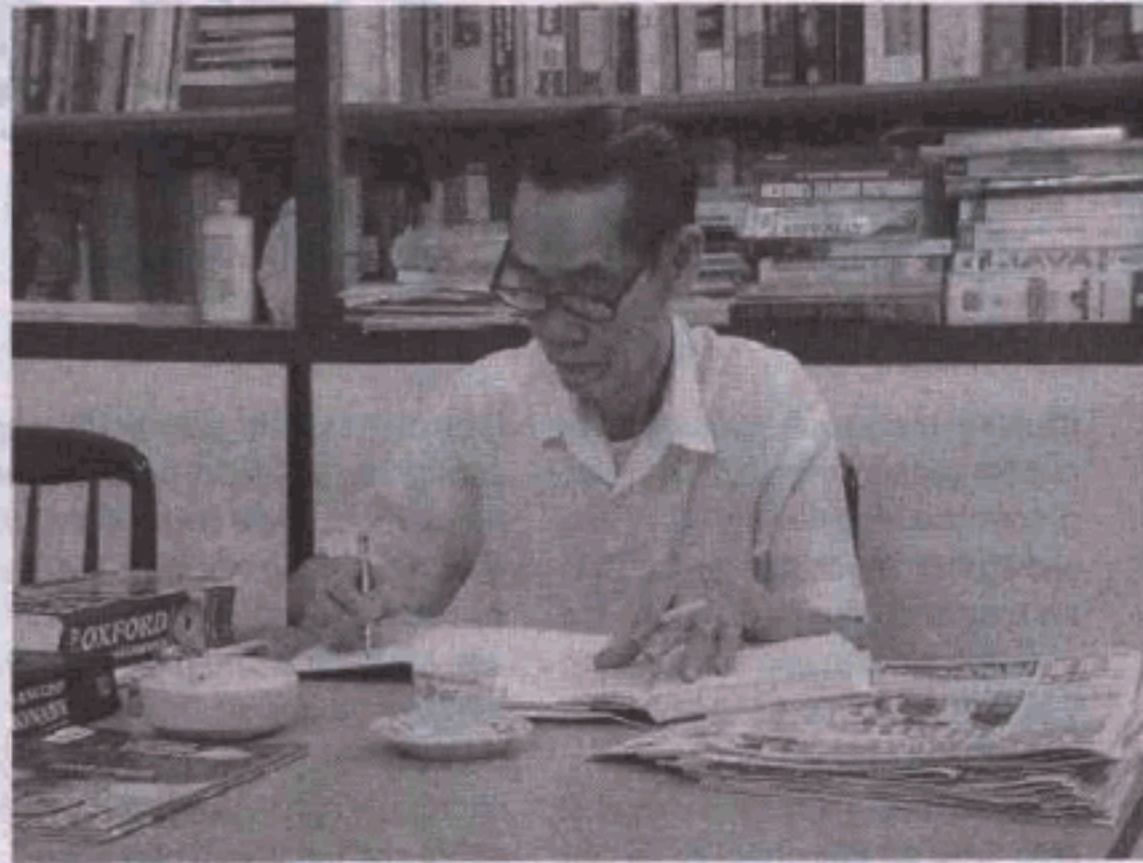

Có một giáo sư Mỹ ái mộ tướng Phạm Xuân Ẩn

Đạo diễn LÊ PHONG LAN

Có một giáo sư - tiến sĩ người Mỹ nhiều lần đến Việt Nam chỉ để gặp được nhà tình báo tài ba Phạm Xuân Ẩn trong vài giờ. Sự say mê của anh lại cuốn hút một nhà báo. Tướng Ẩn đã trở thành cầu nối để họ gặp nhau và trở thành bạn của nhau...

Vào một buổi chiều sắp tối, chắc khoảng 5 giờ chiều, trên đường đi làm về tôi tạt qua nhà tướng Phạm Xuân Ẩn. Ông đang nằm trên giường và thở, có lẽ vừa tiếp khách xong nên trông ông rất mệt. Ông ra hiệu cho tôi ngồi xuống ghế và chỉ ba cuốn sách trên bàn: "Cha này người Mỹ tên là Lary Bermand, Giáo sư-Tiến sĩ Đại học Texas. "Nó" viết giỏi lắm, có ba cuốn về chiến tranh Việt Nam, vừa mới đến chơi và tặng tôi mấy cuốn sách đó". Tôi liếc vào cuốn sách đầu tiên để trên cùng có tựa đề *Không hòa bình chẳng danh dự*. Hình như tôi đã thấy bán ở đâu đó trên lễ đường... Tôi hỏi ông: "Sao người này quen chú?". Ông gượng dậy giải thích: "Cha này rành về Việt Nam lắm, sang đây mấy lần rồi, lần nào cũng đến thăm tôi nói chuyện tào lao chơi thôi". "Thế anh

Tướng Phạm Xuân Ẩn lúc sinh thời.

ta biết gì về chú?". "Nó đang viết sách về tôi mà tôi nói nó hoài: "Tôi đâu có gì để cho anh viết, nói chuyện chơi thì được chứ viết lách thì đừng". Sau này sang, nhiều lần "nó" đòi gặp mà tôi bệnh hoài đâu có gặp được..."

Tôi hỏi xin ông địa chỉ của Lary Bermand đang ở Sài Gòn. Khi gặp, Lary Bermand nhìn tôi sững sờ và hơi có vẻ e sợ như dò hỏi vì sao tôi lại tìm anh ta. Khi chúng tôi cùng ngồi uống nước trà và nói chuyện thì Lary hoàn toàn khác hẳn, bớt vẻ lúng túng và cởi mở hơn khi biết rằng tôi cũng đang tìm hiểu về ông Ẩn.

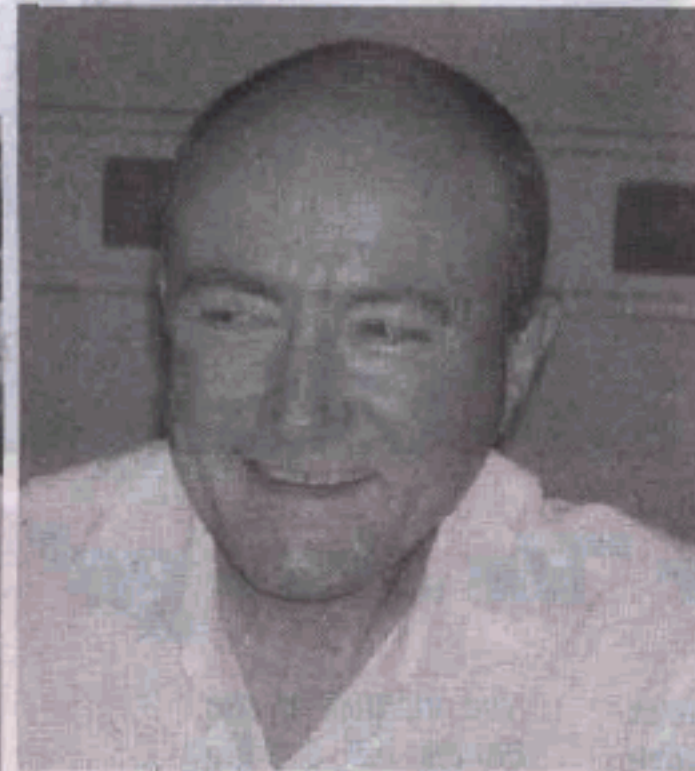
Lary phấn chấn và nói rất nhiệt tình, thậm chí còn mở máy vi tính cho tôi xem những chương đầu của cuốn sách viết về tướng Phạm Xuân Ẩn. Anh giới cho tôi xem nhiều tấm ảnh rất lạ chụp về ông Ẩn từ thời còn học báo chí ở Mỹ và những

bức thư, bài báo đã ố vàng được cắt tỉa rất cẩn thận, cất trong những chiếc phong bì lớn. Anh khoe: "Để viết sách về Phạm Xuân Ẩn, tôi đã mất đến sáu năm tìm hiểu tư liệu và thậm chí mở một trang web tại Mỹ, đăng trên đó thông tin về ông Ẩn và kêu gọi những người nào quen biết ông thời còn làm báo TIME của Mỹ hãy gửi thông tin đến trang web này".

Lary Bermand còn biết rất rõ một vị thủ trưởng nữa của ông Ẩn là ông Tư Cang (Nguyễn Văn Tào). Năm Mậu Thân 1968, khi vào nội thành, ông Tư Cang được ông Ẩn tặng hai khẩu súng (hiện súng đang được lưu giữ trong bảo tàng quân đội). Lary nói với tôi: "Ông Tư Cang là xạ thủ đấy!".

Tháng 3-2006, Lary ngỏ ý mời tôi dùng cơm khi sang Việt Nam. Chúng tôi ngồi ăn ở quán Cá Kèo

"Tôi chưa bao giờ nghĩ mình là người Mỹ hay ông Ẩn là người Việt Nam. Tôi như bị cuốn hút và cảm thấy không bao giờ chán trong những cuộc nói chuyện đó."

Giáo sư Lary Bermand.

đường Sư Thiện Chiếu ngay cạnh chùa Xá Lợi. Hôm đó có cả chị Ngọc Hải - một nhà văn ở thành phố cùng đi, cũng là người từng viết về ông Phạm Xuân Ẩn. Hôm đó, tôi còn nhớ là ngày 11-3-2006, chúng tôi nói chuyện bốn tiếng đồng hồ về ông Ẩn. Lúc này sức khỏe ông Ẩn rất yếu, gần như là không ngồi dậy được và liên tục phải thở oxy. Lary sang năm ngày cũng chỉ để gặp

lộ mặc dù trong nhiều tình huống rất nguy hiểm? Tôi nói với anh ta: "Nếu tôi mà làm tình báo thì... cả nhà tôi sẽ làm tình báo. Ngoài nguyên tắc giữ bí mật, người chiến sĩ tình báo trong ông Ẩn còn có lý tưởng dân tộc". Lary ngồi im một lúc rồi bảo: "Đúng thế! Nếu một quốc gia nào đó mà xâm lăng nước Mỹ thì tôi cũng sẽ giống ông Ẩn vậy!". □

ông Ẩn một giờ đồng hồ mà thôi.

Chúng tôi đều lặng lẽ khi trông thấy nét mặt thật buồn của anh. Anh nói: "Khi nói chuyện với ông Ẩn, tôi chưa bao giờ nghĩ mình là người Mỹ hay ông Ẩn là người Việt Nam. Trong tôi dường như không có khoảng cách với ông. Ông Ẩn nói chuyện chơi nhưng toàn chuyện thật, mà nói chuyện thật thì lại như hài hước. Tôi như bị cuốn hút và cảm thấy không bao giờ chán trong những cuộc nói chuyện đó".

Anh ta có một thắc mắc là vì sao ông Ẩn không bị